ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 26.10.2021
COM(2021) 950 final

ANNEX

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της

έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Έκθεση του 2021 σχετικά με την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης – Συμβολή στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και στην ανάκαμψη στης Ένωσης

{COM(2021) 952 final} - {COM(2021) 960 final} - {COM(2021) 961 final} - {COM(2021) 962 final} - {SWD(2021) 298 final} - {SWD(2021) 307 final} - {SWD(2021) 308 final}

Παράρτημα της έκθεσης για την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας στην ΕΕ

1. Εισαγωγή

Το 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη ετήσια έκθεσή της σχετικά με την παρακολούθηση της προόδου των κρατών μελών προς τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας, ιδίως για τα ορυκτά καύσιμα στην ΕΕ[1], όπως απαιτείται από τον κανονισμό για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα[2].

Η έκθεση βασίστηκε σε 1) άμεσες συλλογές δεδομένων από πηγές των κρατών μελών και 2) στις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ), και αποκάλυψε σημαντικά κενά όσον αφορά την υποβολή δεδομένων στα ΕΣΕΚ που υπέβαλαν τα κράτη μέλη. Αυτό δείχνει την ανάγκη βελτίωσης των πρακτικών υποβολής εκθέσεων των κρατών μελών.

Το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα που εκδόθηκε πρόσφατα[3] κατοχυρώνει τον στόχο της Ευρώπης να καταστεί κλιματικά ουδέτερη έως το 2050, σύμφωνα με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η κοινωνικά δίκαιη σταδιακή κατάργηση των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας, ιδίως για τα ορυκτά καύσιμα, οι οποίες δεν συνάδουν με τον εν λόγω στόχο. Επιπλέον, οι ηγέτες της G7, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ, δεσμεύτηκαν[4] να καταργήσουν σταδιακά, το συντομότερο δυνατόν, τη νέα άμεση κρατική στήριξη για τη διεθνή ενέργεια από ορυκτά καύσιμα υψηλής έντασης άνθρακα, και επιβεβαίωσαν τις υφιστάμενες δεσμεύσεις για την εξάλειψη των μη αποδοτικών επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων.

Το νομοθέτημα για το κλίμα τροποποιεί[5] το άρθρο 17 του κανονισμού για τη διακυβέρνηση, διευκρινίζοντας ότι «η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις[6] προκειμένου να καθορίσει τη δομή, τον μορφότυπο, τις τεχνικές λεπτομέρειες και τη μεθοδολογία για την υποβολή εκθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής κατάργησης των επιδοτήσεων ενέργειας, ιδίως για τα ορυκτά καύσιμα». Αυτό αναμένεται να οδηγήσει σε πιο ομοιόμορφες πρακτικές υποβολής εκθέσεων σε όλα τα κράτη μέλη, εξαλείφοντας τα περισσότερα υφιστάμενα κενά στα δεδομένα.

Η πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τη φορολόγηση της ενέργειας[7] στηρίζει τη σταδιακή κατάργηση των παρωχημένων εξαιρέσεων και κινήτρων για τη χρήση ορυκτών καυσίμων και θα προωθήσει τη χρήση καθαρότερων καυσίμων, στηρίζοντας την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

---

[1] Άρθρο 35 στοιχείο ιδ) του κανονισμού για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης [κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999] (στο εξής: κανονισμός για τη διακυβέρνηση).

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1602743359876&uri=COM%3A2020%3A950%3AFIN#document3 (στο εξής: έκθεση της Επιτροπής του 2020 σχετικά με τις επιδοτήσεις).

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1119&from=EL%20Recital%2029.

[4] https://www.g7uk.org/wp-content/uploads/2021/06/Carbis-Bay-G7-Summit-Communique-PDF-430KB-25-pages-3-1.pdf

[5] Άρθρο 13 παράγραφος 7 στοιχείο β) του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα.

[6] Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την εκτελεστική πράξη έχουν ήδη ξεκινήσει και η εκτελεστική πράξη αναμένεται να εκδοθεί έως το τέλος του 2022.

[7] https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/revision_of_the_energy_tax_directive_0.pdf.

Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες για τον κανονισμό για την ταξινομία της ΕΕ[8] και τις πρωτοβουλίες για τα πράσινα ομόλογα αναμένεται να βοηθήσουν τους επενδυτές μεσοπρόθεσμα να εντοπίσουν οικολογικές οικονομικές δραστηριότητες και να διοχετεύσουν περισσότερα κεφάλαια σε αυτές. Η Επιτροπή εφαρμόζει την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» σε διάφορα ταμεία της ΕΕ. Ενωσιακή χρηματοδότηση (π.χ. από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής) διατίθεται μόνο για μέτρα που δεν προκαλούν σημαντική βλάβη στο περιβάλλον.

Για τα κράτη μέλη, η ταξινομία της ΕΕ ενδέχεται να έχει μελλοντικά δυνητικές επιπτώσεις στις επιδοτήσεις, παρέχοντάς τους εργαλεία για τον εντοπισμό βιώσιμων δραστηριοτήτων, διευκολύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη στόχευση πράσινων δραστηριοτήτων από τις εθνικές πολιτικές και αυξάνοντας τις πράσινες επενδύσεις με χαμηλότερο κόστος, εις βάρος των ορυκτών καυσίμων και άλλων λιγότερο φιλικών προς το περιβάλλον δραστηριοτήτων.

Προκειμένου να προετοιμάσει αυτό το νέο ζήτημα (το «δεύτερο») της ετήσιας έκθεσης για τις επιδοτήσεις, η Επιτροπή εκπόνησε μελέτη[9] για τη συλλογή δεδομένων από τα κράτη μέλη και την επέκταση παλαιότερων συνόλων δεδομένων με τα αποτελέσματα του 2019 και του 2020[10]. Πρέπει να επισημανθεί ότι τα στοιχεία του 2020 δεν ήταν πλήρη κατά την ολοκλήρωση της μελέτης της Επιτροπής σχετικά με τις επιδοτήσεις (Ιούλιος 2021) και, δεδομένων των σημαντικών εκτιμήσεων, τα στοιχεία του 2020 θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με προσοχή στην παρούσα έκθεση[11]. Ορισμένα κράτη μέλη δεν μπόρεσαν να παράσχουν τις ίδιες πληροφορίες ή με την ίδια ποιότητα με τα προηγούμενα έτη, αναφέροντας την έλλειψη πόρων για την κατάρτιση συνόλων δεδομένων και εκθέσεων για το 2020, μεταξύ άλλων λόγω της κατάστασης που επέφερε η κρίση της νόσου COVID-19.

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης επιβεβαιώνουν ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για τη μείωση των επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων, ώστε να επιτευχθεί κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Από το 2015 έως το 2019, οι επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας αυξήθηκαν στην ΕΕ κατά 8 %. Οι επιδοτήσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αυξήθηκαν επίσης κατά 8 %, ενώ οι επιδοτήσεις ενεργειακής απόδοσης αυξήθηκαν σχεδόν κατά το ήμισυ, γεγονός που αποτελεί θετική εξέλιξη όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια. Μακροπρόθεσμα, καθώς μειώνονται οι τεχνολογικές δαπάνες, καθιστώντας δυνατή την πραγματοποίηση ενεργειακών επενδύσεων με όρους αγοράς, και υπό την προϋπόθεση της επίτευξης των στόχων μας για το κλίμα, ενδέχεται επίσης να μειωθούν οι επιδοτήσεις των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης.

Οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων αυξήθηκαν περαιτέρω (κατά 4 % από το 2015 έως το 2019), ωστόσο, ορισμένες χώρες, όπως η Λετονία, η Λιθουανία, η Σουηδία, η Ελλάδα ή η Ιρλανδία, κατάφεραν να μειώσουν τις επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων. Στην ΕΕ, οι επιδοτήσεις των πετρελαϊκών προϊόντων, σε τομείς όπως οι μεταφορές και η γεωργία, συνέχισαν να αυξάνονται κατά την περίοδο αυτή, ενώ οι επιδοτήσεις του άνθρακα και του

[8] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN.

[9] Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ (στο εξής: μελέτη της Επιτροπής).

[10] Λόγω επανεκτίμησης της απογραφής των επιδοτήσεων για τα προηγούμενα έτη και της μεταβολής της νομισματικής βάσης («εκφραζόμενη σε αξία EUR του 2020» στην τρέχουσα έκθεση), τα συνολικά ποσά στα διαγράμματα της παρούσας έκθεσης μπορεί να διαφέρουν από την τελευταία έκθεση για τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας που δημοσιεύθηκε το 2020.

[11] Στην περίπτωση ορισμένων στοιχείων επιδότησης, εάν δεν ήταν διαθέσιμα τα στοιχεία για το 2020, ελήφθησαν ως εκτίμηση για το 2020 οι τιμές του 2019. Στις περισσότερες περιπτώσεις, στην παρούσα έκθεση αναφέρονται τα στοιχεία του 2020, ωστόσο, εάν μόνο τα στοιχεία του 2019 είναι αρκετά αξιόπιστα για την ανάλυση, αυτά λαμβάνονται υπόψη ως τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία.

λιγνίτη μειώθηκαν, κυρίως λόγω του μειούμενου ρόλου των στερεών καυσίμων στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Το 2020 οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων μειώθηκαν σημαντικά σε σύγκριση με το 2019, κυρίως λόγω της χαμηλότερης κατανάλωσης καυσίμων στις μεταφορές, ιδίως στις αεροπορικές μεταφορές, εν μέσω σημαντικών περιορισμών στις ταξιδιωτικές μετακινήσεις και περιορισμών της κυκλοφορίας στην ΕΕ. Όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία, οι επιδοτήσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μειώθηκαν ελαφρώς το 2020. Παράλληλα, οι επιδοτήσεις υπό μορφή αποζημιώσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, λόγω των νέων μέσων επιδότησης για το κλείσιμο και τον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων (κυρίως στη Γερμανία και τη Γαλλία), αυξήθηκαν σημαντικά. Οι επιδοτήσεις μέτρων ενεργειακής απόδοσης σημείωσαν περαιτέρω αύξηση το 2020.

Ωστόσο, η κατανάλωση ορυκτών καυσίμων αναμένεται να αυξηθεί εκ νέου με την οικονομική ανάκαμψη. Συνεπώς, η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για να αποφύγει την επιστροφή στα προ πανδημίας επίπεδα επιδοτήσεων. Τα προγράμματα ανάκαμψης θα πρέπει να συμβάλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου εστιάζοντας σε μεγάλο βαθμό στον οικολογικό προσανατολισμό της οικονομίας.

2. Επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων στην ΕΕ

2.1. Επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας στην ΕΕ

Οι επιδοτήσεις στην παρούσα έκθεση καθορίζονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ)[12], η οποία χρησιμοποιήθηκε στη νέα υποστηρικτική μελέτη της Επιτροπής[13], καθώς και στην προηγούμενη (2020) έκθεση για τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας.

Οι επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας μπορούν να εξεταστούν από διαφορετικές οπτικές γωνίες, για παράδειγμα ανά επιδιωκόμενο σκοπό (παραγωγή, κατανάλωση/ζήτηση ή ενεργειακή απόδοση), ανά είδος καυσίμου (ορυκτά καύσιμα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, πυρηνική ενέργεια), ανά οικονομικό τομέα (τομέας της ενέργειας, μεταφορές, βιομηχανία, γεωργία[14], οικιστικός τομέας, κ.λπ.) ή ανά είδος μέσου που χρησιμοποιείται για την επιβολή επιδοτήσεων (φορολογικές ελαφρύνσεις, επιχορηγήσεις, στήριξη τιμών ή εισοδήματος).

Με βάση την εξέλιξη των επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας στην ΕΕ, η συνολική οικονομική στήριξη ανήλθε σε 176 δισ. EUR το 2019, σημειώνοντας αύξηση κατά 8 % από το 2015. Οι επιδοτήσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης αυξήθηκαν με πολύ ταχύτερο ρυθμό, κατά 43 % (+ 5 δισ. EUR) κατά την εν λόγω περίοδο, ενώ οι επιδοτήσεις για την

[12] Συμφωνία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα https://www.wto.org/english/tratop_e/scm_e/scm_e.htm

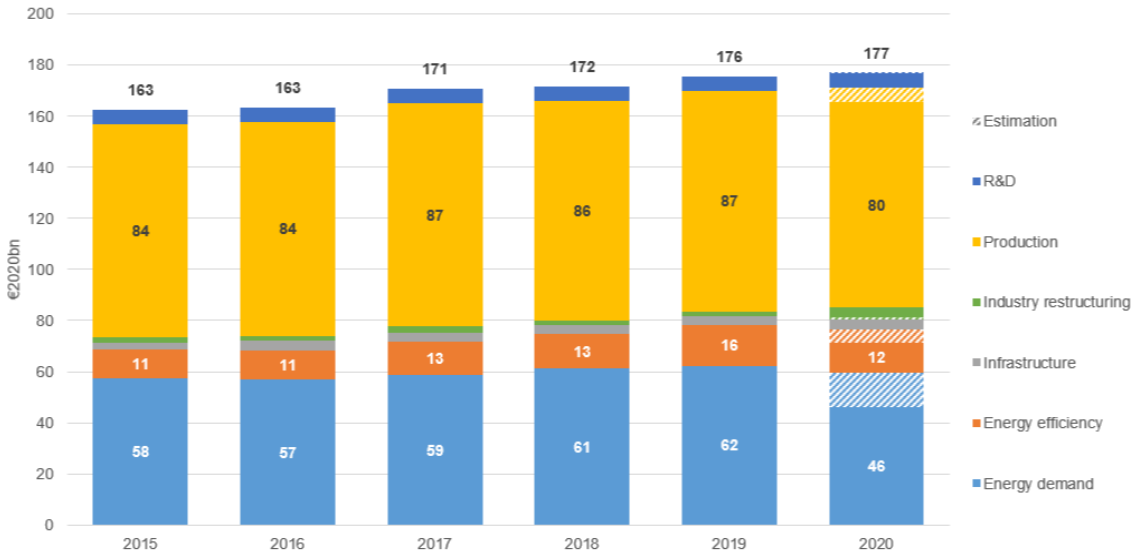
[13] Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη μεθοδολογία επιδότησης της ενέργειας, βλ. τη μελέτη της Επιτροπής.

[14] Στην παρούσα έκθεση, συμπεριλαμβανομένων των επιδοτήσεων για την αλιεία.

παραγωγή ενέργειας αυξήθηκαν μόλις κατά 4 % (+ 3 δισ. EUR), κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης αύξησης των επιδοτήσεων για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Το 2020 το συνολικό ποσό των επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας στην ΕΕ παρέμεινε ουσιαστικά σταθερό (στα 177 δισ. EUR). Ωστόσο, οι επιδοτήσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης συνέχισαν να αυξάνονται σε σύγκριση με το 2019 (κατά 5 %), ενώ οι επιδοτήσεις που σχετίζονται με τη ζήτηση ενέργειας[15] μειώθηκαν κατά 4 %, κυρίως λόγω της χαμηλότερης κατανάλωσης ενέργειας μετά την επιβολή περιορισμών της κυκλοφορίας λόγω της νόσου COVID-19, καθώς και άλλων περιορισμών. Από την άλλη πλευρά, το εκτιμώμενο ποσό των επιδοτήσεων για την αναδιάρθρωση της βιομηχανίας αυξήθηκε σε 4,5 δισ. EUR το 2020 (έναντι 1,8 δισ. EUR το 2019), λόγω της αύξησης της οικονομικής στήριξης για τον παροπλισμό εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Σχήμα 1 — Επιδοτήσεις της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας ανά σκοπό

Πηγή: Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ. Στην περίπτωση των δεδομένων του 2020, οι ράβδοι με διαγώνιες γραμμές δείχνουν ότι τα δεδομένα αυτά βασίζονται σε εκτιμήσεις και κάθε κατηγορία θα πρέπει να ερμηνευθεί προσθέτοντας τη λευκή ράβδο (πραγματικά δεδομένα) στη ράβδο με διαγώνιες γραμμές (εκτιμήσεις), προς σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.

Σε σύγκριση με το ΑΕΠ, οι επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας συνέχισαν να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών το 2019, κυμαινόμενες από 2,7 % του ΑΕΠ στη Λετονία έως μόλις 0,3 % στο Λουξεμβούργο. Στην ΕΕ οι επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας ανήλθαν κατά μέσο όρο σε 1,2 % το 2019. Το 2015 το ποσοστό αυτό ήταν ελαφρώς υψηλότερο, φθάνοντας το 1,3 %.

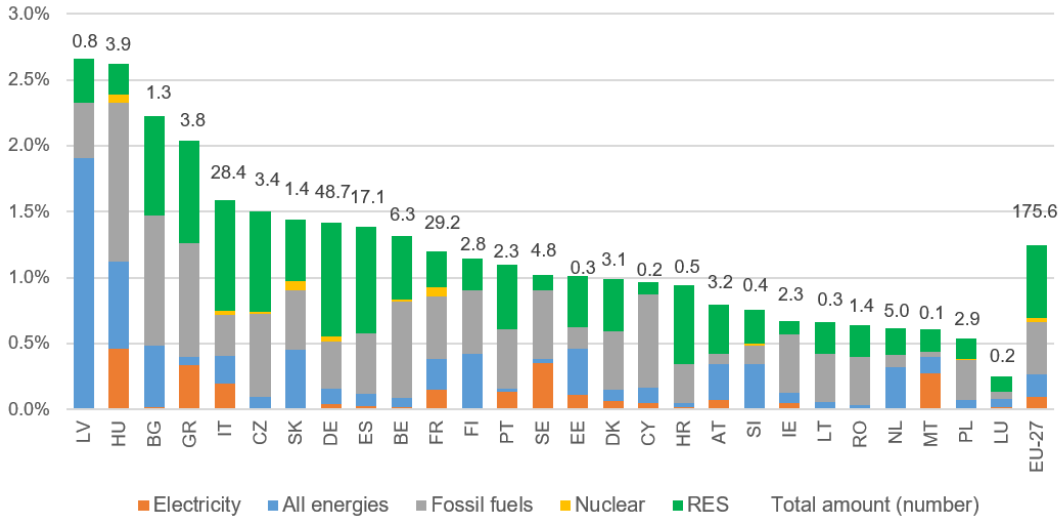
Η ανάλυση δείχνει επίσης ότι οι διάφορες χώρες χρησιμοποιούν επιδοτήσεις για τη στήριξη διαφορετικών πολιτικών και μέτρων, οι οποίες έχουν διαφορετικό αντίκτυπο στους στόχους της ΕΕ για τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια. Το 2019 η Λετονία διέθεσε σχεδόν το 2 % του ΑΕΠ της σε επιδοτήσεις μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Η Γερμανία διέθεσε περίπου το

[15] Οι επιδοτήσεις που σχετίζονται με τη ζήτηση ενέργειας παρέχουν κίνητρα για την κατανάλωση ενέργειας σε διάφορους οικονομικούς τομείς, για παράδειγμα μέσω φορολογικών εκπτώσεων ή επιστροφών για την κατανάλωση ενέργειας, ρύθμισης των τιμών σε ορισμένους τομείς, άμεσων ενισχύσεων με στόχο την ελάφρυνση της επιβάρυνσης των καταναλωτών που απορρέει από το ενεργειακό κόστος. Ορισμένες επιδοτήσεις που σχετίζονται με τη ζήτηση ενέργειας έχουν κοινωνικές επιπτώσεις, οι οποίες υπερβαίνουν τις αμιγώς οικονομικές παραμέτρους και έχουν ισχυρή κοινωνική διάσταση και οι οποίες πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων πολιτικής.

0,9 % του ΑΕΠ της σε επιδοτήσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενώ η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Τσεχία και η Ισπανία διέθεσαν το 0,8 % του ΑΕΠ τους σε επιδοτήσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Παράλληλα, άλλες χώρες εξακολουθούν να έχουν την τάση να δαπανούν περισσότερα για ορυκτά καύσιμα απ' ό,τι για μέτρα που παρέχουν κίνητρα για την πράσινη μετάβαση. Η Βουλγαρία και η Ουγγαρία διέθεσαν πάνω από το 1 % του ΑΕΠ τους σε επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, στη δε Ελλάδα και το Βέλγιο το ποσοστό αυτό προσέγγιζε το 1 %, γεγονός αποθαρρυντικό από την άποψη της πράσινης μετάβασης.

Σχήμα 2 - Επιδοτήσεις διαφορετικών πηγών ενέργειας, ως ποσοστό του ΑΕΠ και σε δισ. EUR το 2019

Πηγή: Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ. Η ηλεκτρική ενέργεια αφορά τη γενική στήριξη της ηλεκτρικής ενέργειας που δεν αφορά συγκεκριμένη τεχνολογία, ενώ όλες οι μορφές ενέργειας αφορούν μέτρα τα οποία δεν μπορούν να αποδοθούν σε μία συγκεκριμένη τεχνολογία (ή στήριξη πολλαπλών τεχνολογιών).

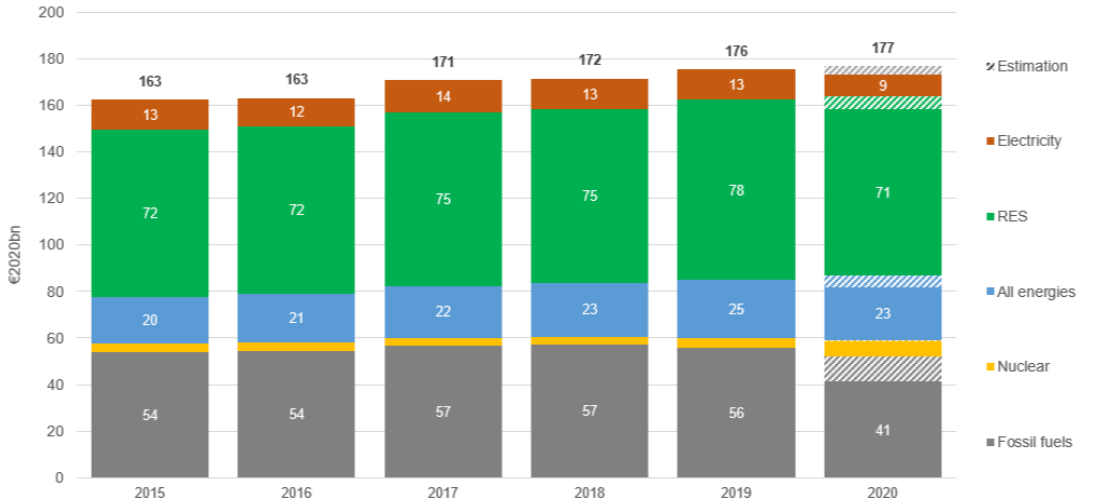
Τα τελευταία έτη πάνω από το 40 % των συνολικών επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας χορηγήθηκαν σε **ανανεώσιμες πηγές ενέργειας**. Οι επιδοτήσεις των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αυξήθηκαν κατά 6 δισ. EUR (+ 8 %) το 2019 σε σύγκριση με το 2015, και το 2020 μειώθηκαν μόνον ελαφρώς. Από την άλλη πλευρά, οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων αυξήθηκαν κατά 2 δισ. EUR, (+ 4 %) την ίδια περίοδο, ενώ το 2020 εκτιμάται ότι μειώθηκαν κατά 4 δισ. EUR (-7 %) σε σύγκριση με το 2019, λόγω της χαμηλότερης κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων, κυρίως στον τομέα των μεταφορών.

Οι επιδοτήσεις της **ηλεκτρικής ενέργειας** παρέμειναν σταθερές από το 2015 έως το 2019, ενώ οι επιδοτήσεις προς «όλες τις μορφές ενέργειας» (πολλαπλές πηγές ενέργειας ή μέτρα που δεν μπορούν να αποδοθούν άμεσα σε ενεργειακά προϊόντα) αυξήθηκαν σημαντικά (κατά 5 δισ. EUR ή 25 %) την ίδια περίοδο, αυξήθηκαν δε περαιτέρω το 2020.

Οι επιδοτήσεις της **πυρηνικής ενέργειας** παρέμειναν σταθερές κατά την περίοδο 2015-2019, σε επίπεδο μεταξύ 2 % και 4 % των συνολικών επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας. Το 2020 εκταμιεύθηκαν επιπλέον 2,7 δισ. EUR, καθώς άρχισαν να ισχύουν νέα μέσα για τη χορήγηση αποζημίωσης για το πρόωρο κλείσιμο και τον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων, κυρίως στη Γερμανία και τη Γαλλία. Κατά τα προσεχή έτη, οι αποζημιώσεις για το πρόωρο κλείσιμο πυρηνικών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής

με καύση άνθρακα και λιγνίτη αναμένεται να έχουν αυξανόμενο αντίκτυπο στο συνολικό ποσό των επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας στην ΕΕ.

Σχήμα 3 — Επιδοτήσεις της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας ανά τύπο καυσίμου

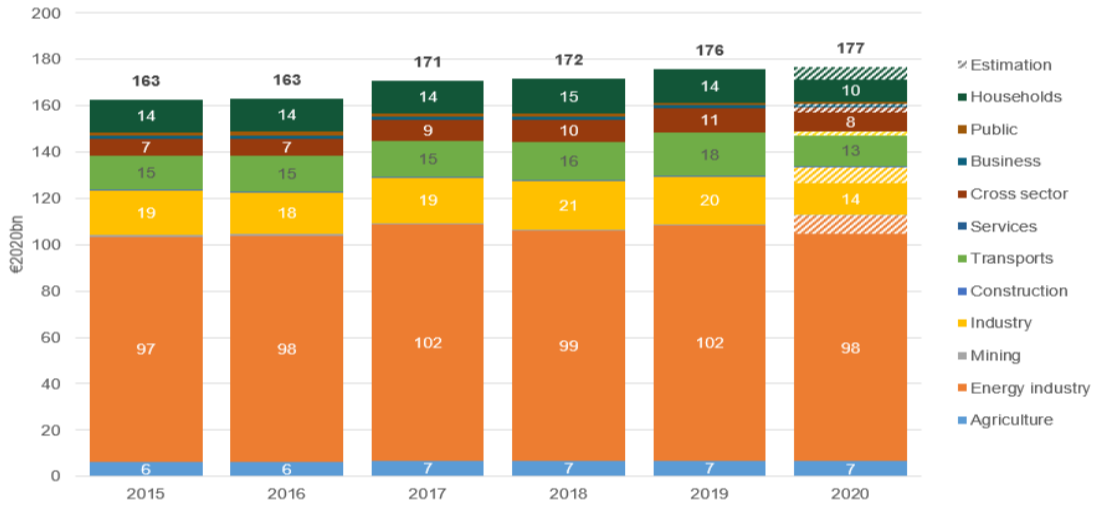

Πηγή: Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ. Όλες οι μορφές ενέργειας αντιπροσωπεύουν επιδοτήσεις που δεν μπορούν να αποδοθούν άμεσα σε φορείς ενέργειας ή καύσιμα (π.χ. μέτρα ενεργειακής απόδοσης, κίνητρα ζήτησης/κατανάλωσης ενέργειας, ανεξάρτητα από τον φορέα ενέργειας, επενδυτικές επιχορηγήσεις και συγκεκριμένες δαπάνες Ε & Α)

Σχεδόν το 60 % των επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας θα μπορούσαν να συνδεθούν άμεσα με τον **τομέα της ενέργειας** το 2019 και το 2020. Κατά την ίδια περίοδο, το μερίδιο της βιομηχανίας και των μεταφορών ήταν αμφότερα πάνω από 10 %, ενώ τα μερίδια του τομέα των νοικοκυριών και της γεωργίας ήταν χαμηλότερα, 8 % και 4 % αντίστοιχα. Από το 2015 έως το 2019, οι επιδοτήσεις αυξήθηκαν περισσότερο στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών (κατά 4 δισ. EUR και στους δύο τομείς, τα οποία αντιστοιχούν σε αυξήσεις κατά 4 % και 27 % αντίστοιχα).

Το 2020 οι επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας αυξήθηκαν περαιτέρω, ενώ στις μεταφορές μειώθηκαν (-20 %) σε σύγκριση με το 2019, κυρίως στον τομέα των αερομεταφορών (-3,3 δισ. EUR), λόγω της χαμηλότερης κατανάλωσης καυσίμων εν μέσω των περιορισμών της κυκλοφορίας και των περιορισμών στις ταξιδιωτικές μετακινήσεις λόγω της πανδημίας.

Σχήμα 4 — Επιδοτήσεις της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας ανά οικονομικό τομέα

Πηγή: Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ

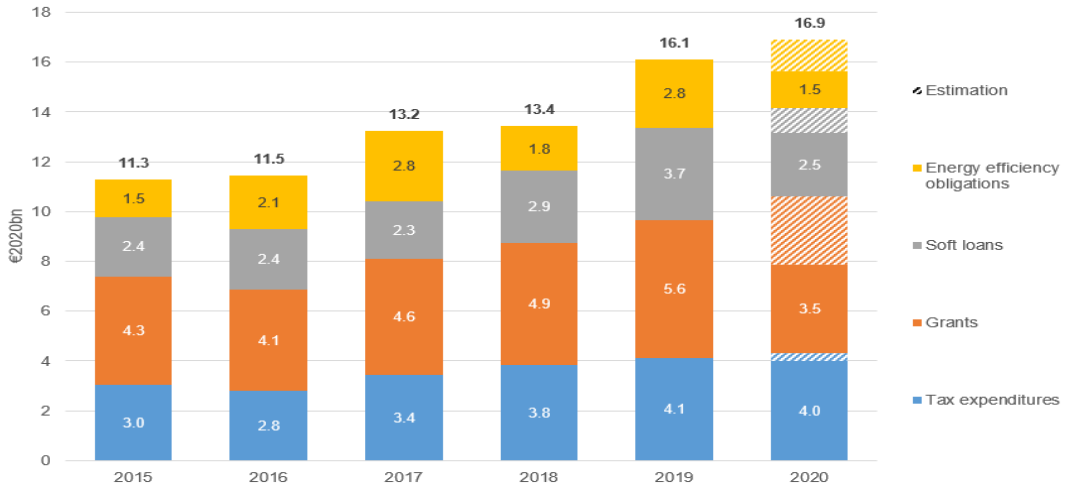
Πάνω από το 92 % των συνολικών **επιδοτήσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας** στην ΕΕ (72 δισ. EUR το 2019) αφορούσαν τον τομέα της ενέργειας, ενώ το μερίδιο άλλων τομέων, όπως η βιομηχανία (4 %) και οι μεταφορές (1 %), ήταν πολύ χαμηλότερο. Περίπου το 36-37 % των συνολικών επιδοτήσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα μπορούσαν να συνδεθούν με την ηλιακή ενέργεια το 2019 και το 2020, ενώ το μερίδιο της αιολικής ενέργειας ήταν περίπου 27 %, και το μερίδιο της βιομάζας ήταν περίπου 22 % στο σύνολο των επιδοτήσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Τα σημαντικότερα **μέσα επιδότησης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές** στα κράτη μέλη της ΕΕ ήταν οι εγγυημένες τιμές αγοράς (ύψους 53 δισ. EUR το 2019). Αντικατοπτρίζουν τις επιδοτήσεις που προέρχονται από μακροπρόθεσμες συμβάσεις που συνάφθηκαν κυρίως πριν από περισσότερο από μία δεκαετία, καθώς οι πρόσφατες συμβάσεις δεν εφαρμόζουν πλέον εγγυημένες τιμές αγοράς, με εξαίρεση ορισμένους μικρούς παραγωγούς. Οι πριμοδοτήσεις τροφοδότησης και οι ποσοστώσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με πιστοποιητικά εμπορίας αντιπροσώπευαν χαμηλότερα ποσά (8 δισ. EUR και 6 δισ. EUR το 2019 αντίστοιχα). Τα μέσα φορολογικής ελάφρυνσης (κυρίως με τη μορφή φορολογικών εκπτώσεων και απαλλαγών) συνέβαλαν επίσης κατά περίπου 6 δισ. EUR στο συνολικό ποσό των επιδοτήσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Οι **επιδοτήσεις ενεργειακής απόδοσης** στην ΕΕ παρουσίασαν αυξητική τάση από το 2015-2016 και το 2020 εκτιμάται ότι ανήλθαν σε 17 δισ. EUR, σημειώνοντας αύξηση κατά σχεδόν 50 % σε σύγκριση με το 2015. Όσον αφορά τα μέσα επιδότησης της ενεργειακής απόδοσης, το μερίδιο των επιχορηγήσεων ήταν ελαφρώς χαμηλότερο από 40 % τα τελευταία έτη, ενώ οι φορολογικές δαπάνες αντιπροσώπευαν περίπου το ένα τέταρτο και το μερίδιο των δανείων με ευνοϊκούς όρους και των υποχρεώσεων ενεργειακής απόδοσης ήταν αντίστοιχα 21 % και 16 % των επιδοτήσεων της ενεργειακής απόδοσης. Περίπου το ήμισυ των επιδοτήσεων της ενεργειακής απόδοσης δεν μπορούσαν να συνδεθούν άμεσα με οποιονδήποτε οικονομικό τομέα που παρατηρήθηκε στη μελέτη της Επιτροπής (το λεγόμενο «διατομεακό»), ενώ το 27 % σημειώθηκε στον τομέα των νοικοκυριών και το 11 % στον τομέα της ενέργειας.

Η αύξηση των επιδοτήσεων της ενεργειακής απόδοσης θα είχε επίσης συμβάλει στη μείωση της ενεργειακής έντασης της οικονομίας της ΕΕ. Το ΑΕΠ της ΕΕ των 27 αυξήθηκε κατά 14,5 % από το 2015 έως το 2019, ενώ την ίδια περίοδο η τελική κατανάλωση ενέργειας αυξήθηκε κατά 3,4 %, γεγονός που σημαίνει ότι η ενεργειακή ένταση της οικονομίας της ΕΕ μειώθηκε κατά 10 %. Η περαιτέρω μετάβαση από τις επιδοτήσεις που παρέχουν κίνητρα για κατανάλωση ενέργειας σε επιδοτήσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης θα συμβάλει στη συνεχιζόμενη πτωτική τάση της ενεργειακής έντασης της οικονομίας της ΕΕ.

Σχήμα 5 — Επιδοτήσεις ενεργειακής απόδοσης στην ΕΕ

Πηγή: Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ

Όσον αφορά άλλους τομείς, τα **νοικοκυριά** έλαβαν περίπου το 8 % των συνολικών επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας για όλους τους οικονομικούς τομείς, με το μεγαλύτερο μερίδιο επιδοτήσεων να μην αποδίδεται άμεσα σε φορείς ενέργειας (π.χ. ενεργειακή απόδοση) και στήριξη για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας[16].

Η **ρύθμιση των τιμών** τόσο από την πλευρά των καταναλωτών όσο και από την πλευρά των παραγωγών εξακολουθούσε να έχει σημασία στις αγορές ενέργειας της ΕΕ, παρότι οι επιδοτήσεις για τα μέτρα αυτά παρουσίασαν πτωτική τάση τα τελευταία χρόνια. Οι εγγυήσεις τιμών καταναλωτή (π.χ. με τη μορφή κοινωνικών τιμολογίων) ανήλθαν σε 2,1 δισ. EUR το 2019, με όφελος κυρίως για τον τομέα των νοικοκυριών. Οι εγγυήσεις τιμών παραγωγού (π.χ. συμφωνίες αγοράς, εγγυήσεις κόστους καυσίμων κ.λπ.) ήταν χαρακτηριστικές κυρίως στον τομέα της ενέργειας και ανήλθαν σε 3,6 δισ. EUR το 2019.

Οι **επιδοτήσεις πληρωμών δυναμικότητας** παρουσίασαν υψηλό βαθμό σταθερότητας τα τελευταία έτη και ανήλθαν σε 2,1 δισ. EUR το 2019.

Οι επιδοτήσεις για το **υδρογόνο** σημείωσαν μετρήσιμη αύξηση κατά τα τελευταία έτη, από 195 εκατ. EUR το 2015 σε 350 εκατ. EUR το 2019. Πρόκειται κυρίως για δαπάνες Ε & Α, ωστόσο, το 2019, οι επιδοτήσεις για την ανάπτυξη υποδομών σταθμών ανεφοδιασμού υδρογόνου και η στήριξη για κυψέλες καυσίμου εμφανίστηκαν επίσης ως μεμονωμένα μέτρα σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ. Όπως έπραξε η Επιτροπή το 2020, όλο και περισσότερα κράτη μέλη υιοθετούν τις στρατηγικές τους για το υδρογόνο, προβλέποντας εντός της προσεχούς δεκαετίας σημαντικές δυναμικότητες ηλεκτρολυτικών κυψελών, υποδομές καυσίμων υδρογόνου και άλλες εξελίξεις των στοιχείων ενεργητικού που σχετίζονται με το υδρογόνο και προγράμματα στήριξης της αγοράς, συνεπώς, αναμένεται ότι οι επιδοτήσεις για την ανάπτυξη του υδρογόνου θα συνεχίσουν να αυξάνονται τα επόμενα έτη.

2.2 Επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων στην ΕΕ

Από το 2015 έως το 2019, το συνολικό ποσό των **επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων** αυξήθηκε κατά 4 % στην ΕΕ. Το 2020 σημειώθηκε μετρήσιμη μείωση, καθώς οι επιδοτήσεις

[16] Κυρίως με τη μορφή μειωμένου ΦΠΑ. Οι ειδικές μορφές χρηματοδοτικής στήριξης σε ευάλωτα νοικοκυριά πρέπει να εξετάζονται με προσοχή, καθώς υπερβαίνουν τα αυστηρά όρια των ζητημάτων που αφορούν την αγορά ενέργειας.

ορυκτών καυσίμων μειώθηκαν σε 52 δισ. EUR[17], κυρίως λόγω της μείωσης των μεταφορικών δραστηριοτήτων[18].

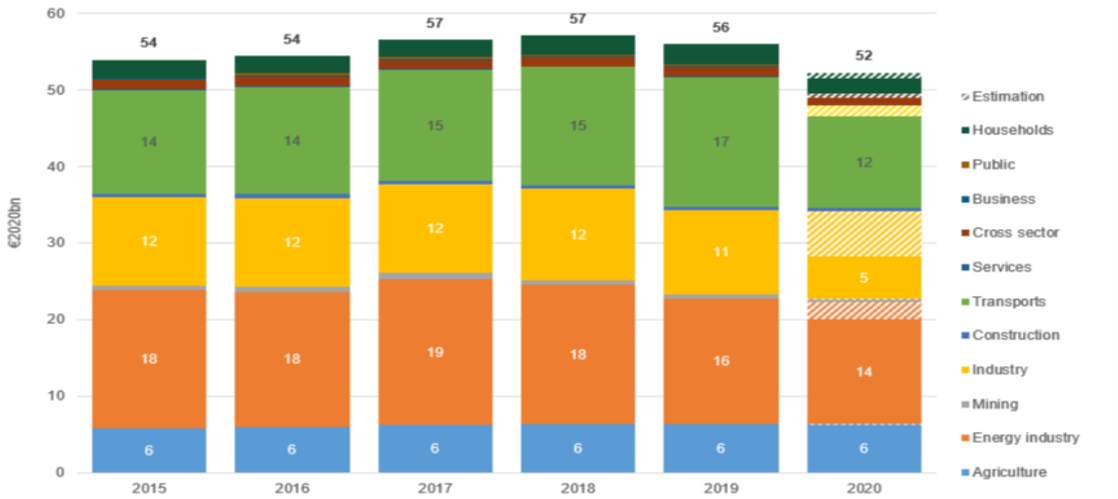
Εξετάζοντας διαφορετικούς τομείς της οικονομίας, φαίνεται ότι οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων στον **τομέα της ενέργειας** μειώθηκαν κατά 1,8 δισ. EUR (-10 %) από το 2015 έως το 2019**,** κυρίως λόγω της μείωσης των επιδοτήσεων άνθρακα και λιγνίτη (μείωση της κατανάλωσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας), γεγονός που αποτελεί θετική εξέλιξη για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της ΕΕ. Το 2020 οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων συνέχισαν να μειώνονται στον τομέα της ενέργειας.

Από την άλλη πλευρά, οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων στον **τομέα των μεταφορών** αυξήθηκαν κατά 3,4 δισ. EUR (+ 25 %) την ίδια περίοδο, λόγω της αύξησης των επιδοτήσεων των πετρελαϊκών προϊόντων. Το 2020 οι επιδοτήσεις μειώθηκαν σημαντικά στον τομέα των μεταφορών, κυρίως στις αεροπορικές μεταφορές.

Οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων αυξήθηκαν επίσης στη **γεωργία** (+ 0,6 δισ. EUR ή κατά 10 % από το 2015 έως το 2019) και ο τομέας έλαβε επιδοτήσεις κατά κύριο λόγο με τη μορφή στήριξης της κατανάλωσης πετρελαϊκών προϊόντων. Οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων αυξήθηκαν κατά 0,3 δισ. EUR (+ 13 %) για τα **νοικοκυριά** την ίδια περίοδο, κυρίως με τη μορφή επιδοτήσεων της κατανάλωσης πετρελαίου θέρμανσης και φυσικού αερίου.

Αντιθέτως, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων στη **βιομηχανία**, οι οποίες παρέχονται κυρίως με τη μορφή φορολογικών εκπτώσεων και απαλλαγών για τη χρήση ενέργειας, μειώθηκαν κατά 0,5 δισ. EUR (-4 %) από το 2015 έως το 2019, καθώς η μείωση των επιδοτήσεων άνθρακα ήταν υψηλότερη από την αύξηση των επιδοτήσεων του φυσικού αερίου.

Σχήμα 6 — Επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων σε διάφορους τομείς στην ΕΕ

Πηγή: Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ

[17] Για να ακολουθηθεί μια συνεκτική μεθοδολογία σε όλα τα κράτη μέλη, τους φορείς ενέργειας, τους τομείς και τα μέσα επιδότησης, ορισμένα στοιχεία που θεωρούνται επιδοτήσεις σε άλλες πηγές δεν συνυπολογίστηκαν στους συνολικούς αριθμούς της μελέτης της Επιτροπής. Για παράδειγμα, πολλά κράτη μέλη εφαρμόζουν διαφορετικούς συντελεστές ειδικών φόρων κατανάλωσης για τη βενζίνη και το ντίζελ, όπου οι προκύπτουσες επιδοτήσεις ενδέχεται να είναι σημαντικές. Ομοίως, δεν καλύπτονται οι διεθνείς αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές εκτός ΕΕ.

[18] Λαμβανομένου υπόψη ότι τόσο το ΑΕΠ όσο και η κατανάλωση ενέργειας μειώθηκαν το 2020 κατά περίπου 7 %, το ποσό των επιδοτήσεων το 2020 αντιπροσώπευε την ίδια ένταση σε σχέση με την κατανάλωση ενέργειας όπως το 2019. Συνεπώς, δεν υπάρχει σαφής τάση μείωσης του επιπέδου των επιδοτήσεων, παρά τη διεθνή δέσμευση της ΕΕ.

Οι επιδοτήσεις **πετρελαϊκών προϊόντων**, οι οποίες αντιπροσωπεύουν πάνω από το ήμισυ των συνολικών επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων στην ΕΕ, αυξήθηκαν κατά 4,4 δισ. EUR (+ 18 %) από το 2015 έως το 2019. Η αύξηση αυτή θα μπορούσε να συνδεθεί κυρίως με τον τομέα των μεταφορών και, σε μικρότερο βαθμό, με τη γεωργία. Οι επιδοτήσεις του πετρελαίου αυξήθηκαν κατά 2,5 δισ. EUR (+ 40 %) στη Γαλλία και κατά 0,6 δισ. EUR (+ 19 %) στο Βέλγιο, ενώ μειώθηκαν κατά 0,4 δισ. EUR (-24 %) στη Σουηδία. Το 2020 οι επιδοτήσεις πετρελαϊκών προϊόντων παρουσίασαν μετρήσιμη μείωση (περίπου 13 %) σε σύγκριση με το 2019, λόγω της μείωσης της κατανάλωσης καυσίμων εν μέσω των περιορισμών στις μεταφορές και τις ταξιδιωτικές δραστηριότητες λόγω της πανδημίας.

Οι επιδοτήσεις του **άνθρακα και του λιγνίτη** σημείωσαν συνεχή μείωση στην ΕΕ από το 2015 έως το 2019, κυρίως λόγω της μείωσης της χρήσης στερεών καυσίμων στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Οι επιδοτήσεις του άνθρακα μειώθηκαν κατά 1,8 δισ. EUR (-20 %) κατά την περίοδο αυτή. Οι δύο μεγαλύτερες μειώσεις των επιδοτήσεων των στερεών καυσίμων την περίοδο αυτή παρατηρήθηκαν στη Γερμανία (-1,3 δισ. EUR, 27 %) και στην Ισπανία (-0,5 δισ. EUR, 61 %). Η αύξηση των τιμών των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα τελευταία έτη κατέστησε τα στερεά καύσιμα όλο και λιγότερο ανταγωνιστικά στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, στο μέλλον οι επιδοτήσεις στον τομέα του άνθρακα ενδέχεται να αυξηθούν προσωρινά, καθώς σε αρκετά κράτη μέλη προβλέπονται συστήματα αποζημιώσεων για το κλείσιμο σταθμών.

Οι επιδοτήσεις του **φυσικού αερίου** αυξήθηκαν κατά 0,8 δισ. EUR (+ 10 %) από το 2015 έως το 2019, ποσό που αντιπροσωπεύει περίπου το 16 % των επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων, ποσοστό ελαφρώς μεγαλύτερο από το μερίδιο του άνθρακα και του λιγνίτη (13 %). Οι επιδοτήσεις του φυσικού αερίου αυξήθηκαν κατά 0,5 δισ. EUR τόσο στη Γερμανία όσο και στη Γαλλία την περίοδο αυτή, ενώ άλλες χώρες παρουσίασαν ανάμεικτη εικόνα όσον αφορά τις μεταβολές των επιδοτήσεων. Παρά τον αυξανόμενο ρόλο του φυσικού αερίου στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ το 2020, οι επιδοτήσεις δεν αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους, πιθανώς λόγω των χαμηλών τιμών χονδρικής του φυσικού αερίου, με αποτέλεσμα τη μείωση της στήριξης του κόστους των καυσίμων κατά την περίοδο αυτή.

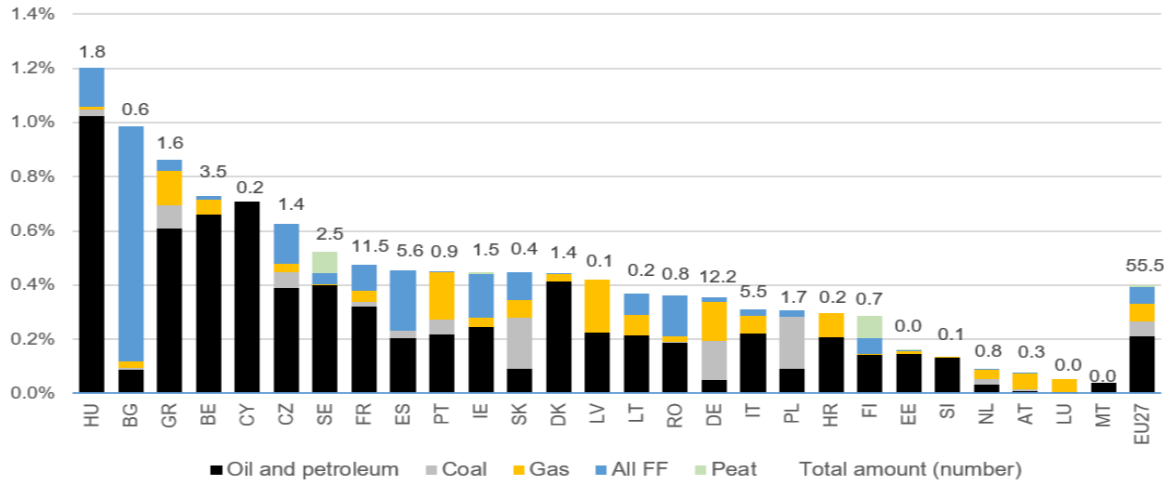
Περίπου τα τρία τέταρτα των συνολικών επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων χορηγήθηκαν με τη μορφή φορολογικών δαπανών (φορολογικές εκπτώσεις, απαλλαγές) το 2019 στην ΕΕ. Η στήριξη του εισοδήματος και των τιμών (π.χ. εγγυήσεις τιμών, πληρωμές δυναμικότητας, εγγυημένες τιμές αγοράς και πριμοδοτήσεις, κ.λπ.) αντιπροσώπευε περίπου το 20 %, ενώ το μερίδιο των άμεσων ενισχύσεων (π.χ. επιχορηγήσεις) ήταν 5 %.

Η σημασία των επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων, σε σύγκριση με το μέγεθος της οικονομίας, διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Το 2019 η Ουγγαρία δαπάνησε τα περισσότερα για τις επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων (1,2 % του ΑΕΠ), ενώ η Μάλτα δαπάνησε μόνο το 0,01 %. Στην ΕΕ, κατά μέσο όρο, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων ανήλθαν στο 0,4 % του ΑΕΠ, όπως ήταν και το μερίδιο το 2015.

Η Ουγγαρία δαπάνησε τα περισσότερα για την επιδότηση του πετρελαίου και των πετρελαϊκών προϊόντων, 1 % του ΑΕΠ της το 2019, ενώ η Κύπρος και το Βέλγιο δαπάνησαν το 0,7 % και η Ελλάδα το 0,6 % του αντίστοιχου ΑΕΠ τους για επιδοτήσεις του πετρελαίου. Η Βουλγαρία δαπάνησε το 0,9 % του ΑΕΠ της για τη γενική στήριξη της ζήτησης, με τη μορφή εκπτώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης. Η Πολωνία και η Σλοβακία διέθεσαν

0,2 % του ΑΕΠ τους σε επιδοτήσεις του άνθρακα, ενώ η Πορτογαλία και η Λετονία διέθεσαν το ίδιο ποσοστό σε επιδοτήσεις του φυσικού αερίου το 2019.

Σχήμα 7 — Επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων στα κράτη μέλη της ΕΕ, ως ποσοστό του ΑΕΠ και σε δισ. EUR το 2019

Πηγή: Μελέτη σχετικά με τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και άλλες κρατικές παρεμβάσεις στην ΕΕ

3. Οι επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στην αγορά για τις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας και τα προγράμματα ανάκαμψης των κρατών μελών της ΕΕ

Από τον Μάρτιο του 2020 επιβλήθηκαν μέτρα που είχαν ως αποτέλεσμα εκτεταμένες απαγορεύσεις της κυκλοφορίας και περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων εντός των χωρών της ΕΕ και στον υπόλοιπο κόσμο, ενώ η ζήτηση για ενεργειακά προϊόντα επηρεάστηκε σημαντικά, με αποτέλεσμα την άμεση μείωση της κατανάλωσης και τη μείωση των τιμών της αγοράς στα χαμηλότερα επίπεδα πολλών ετών.

Όπως εκτιμά η μελέτη της Επιτροπής, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων στην ΕΕ μειώθηκαν κατά 7 % το 2020 σε σύγκριση με το 2019, κυρίως λόγω της μείωσης της κατανάλωσης καυσίμων. Οι επιδοτήσεις των φορολογικών δαπανών, οι οποίες παρέχουν καλύτερη προσέγγιση του αντίκτυπου των εξελίξεων της αγοράς στη ζήτηση ενέργειας, μειώθηκαν κατά 9 % το 2020 σε ετήσια βάση. Σημαντικό μερίδιο (περίπου 60 %) αυτού του ποσού μείωσης των επιδοτήσεων των φορολογικών δαπανών μπορεί να συνδεθεί με τη μείωση της κατανάλωσης κηροζίνης στις αερομεταφορές. Η μελέτη της Επιτροπής εκτίμησε, παρότι βασιζόταν σε περιορισμένα στοιχεία, ότι το 2020 σημειώθηκε μείωση 4 %[19] στις επιδοτήσεις των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με τη μορφή εγγυημένης τιμής αγοράς και πριμοδότησης, κυρίως λόγω των χαμηλών τιμών χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας, παρά το γεγονός ότι η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές συνέχισε να αυξάνεται το 2020.

Δεδομένου ότι το 2020 η μείωση των επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων εκτιμάται ότι οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη μεταβολή στην κατανάλωση καυσίμων, η οικονομική ανάκαμψη κατά τα επόμενα έτη μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το κλίμα. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας[20], ο οποίος άρχισε να ισχύει τον

[19] Η ανάλυση αυτή βασίστηκε σε περιορισμένο μόνο αριθμό κρατών μελών, για τα οποία υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία. Οι επιδοτήσεις τύπου εγγυημένης τιμής αγοράς και πριμοδότησης αυξήθηκαν στις χώρες όπου οι τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν περισσότερο, ενώ σε άλλες χώρες οι επιδοτήσεις αυτές μειώθηκαν, πιθανώς λόγω της λήξης παλαιών συμβάσεων επιδότησης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι νέες συμβάσεις συνεπάγονται λιγότερες επιδοτήσεις ή βασίζονται εξ ολοκλήρου στις αγορές.

[20] https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en

Φεβρουάριο του 2021, στοχεύει στον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας του κορονοϊού, καθώς και στην ενίσχυση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ετοιμότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών και των κοινωνιών έναντι των προκλήσεων και των ευκαιριών που συνεπάγονται η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση. Προκειμένου να επωφεληθούν από τη στήριξη του μηχανισμού, τα περισσότερα κράτη μέλη υπέβαλαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ). Οι επενδύσεις που διευκολύνουν τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια, όπως μέτρα για τη στήριξη της παραγωγής και την υιοθέτηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η ανάπτυξη τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας, η προώθηση των κοινοτήτων ανανεώσιμης θερμότητας και ενέργειας, τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης κ.λπ., αποτελούν σημαντικά στοιχεία των σχεδίων.

4. Συμπεράσματα

Μετά την έγκριση της έκθεσης σχετικά με την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης το 2020, πραγματοποιήθηκαν διάφορες νομοθετικές δράσεις, συμπεριλαμβανομένων της έκδοσης του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα που τροποποίησε τον κανονισμό για τη διακυβέρνηση και της έκδοσης του νέου κανονισμού για την ταξινομία, με αντίκτυπο στην αγορά της ενέργειας και στις επιδοτήσεις στον τομέα της ενέργειας. Η τροποποίηση του κανονισμού για τη διακυβέρνηση και ο πιο λεπτομερής προσδιορισμός των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις επιδοτήσεις και τη σταδιακή κατάργησή τους θα έχουν ως αποτέλεσμα την κάλυψη των κενών στα δεδομένα και την παροχή σαφέστερης εικόνας στα κράτη μέλη. Η αποτελεσματικότητα της νέας νομοθεσίας μπορεί να μετρηθεί κατά τη διάρκεια της επόμενης διαδικασίας συλλογής δεδομένων για τις επιδοτήσεις.

Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και την ταξινομία της ΕΕ αναμένεται επίσης να συμβάλουν στον αναπροσανατολισμό των επενδύσεων προς τη βιώσιμη ενέργεια μεσοπρόθεσμα, παρέχοντας εργαλεία για τον εντοπισμό περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων και διευκολύνοντας την υλοποίηση πρωτοβουλιών για την κλιμάκωση πράσινων επενδύσεων με χαμηλότερο κόστος.

Παράλληλα με την οικονομική ανάκαμψη, οι επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων, οι οποίες μειώθηκαν το 2020, ενδέχεται να αυξηθούν εκ νέου τα επόμενα έτη λόγω αύξησης της κατανάλωσης. Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών, μέσω της προώθησης της μετάβασης στην πράσινη ενέργεια, αναμένεται να οδηγήσουν σε μείωση της μακροπρόθεσμης εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα.

Θα δημοσιευτούν επίσης τα αναλυτικά αποτελέσματα της μελέτης της Επιτροπής για τις επιδοτήσεις ώστε να παρασχεθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης.